ನಾನೀಗ ಮುದುಕನಾಗುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೈಯಿಂದ ಬರೆಯುವುದೇ ಇಷ್ಟ. ನನಗೆ ಬರೆಯಲು ಬೆಳಗಿನ ಸೂರ್ಯ ಬೇಕು. ರಾತ್ರಿ ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಫಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಬ್ರೇಕ್. ಆನಂತರ ಮತ್ತೆ ಕೆಲಸ ಸಾಯಂಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯದಂತೆ ಈ ದೀರ್ಘ ಕೆಲಸ ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದಾಗ ನಾನು ತೀರ ದಣಿದಿರುತ್ತೇನೆ.

◆ **ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ಸಹ ತನ್ನ ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ಬರೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ನಂತರವೂ ಅದನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಎಂದೊಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.**

ನನಗೆ ಹಾಗೇನೂ ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. 'ದ ಟಿನ್ ಡ್ರಮ್' ಅಥವಾ 'ಫ್ರಮ್ ದ ಡೈರಿ...' ಈ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಜೀವನದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ತಿರುವಿನಲ್ಲೇ ಬರೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೆ, ನಾನವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

◆ **ಸತ್ಯ ಕಥೆಗೂ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ, ಕಾದಂಬರಿಯ ಬರವಣಿಗೆಗೂ ಏನು ವ್ಯತ್ಯಾಸ?**

ಈ ಬಗೆಯ ಭೇದ ಮಾಡುವುದು ನಿರರ್ಥಕ. ಪುಸ್ತಕ ಮಾರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅದರಿಂದ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತಿರಬಹುದು. ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲ.

◆ **ನೀವು ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತೀರಿ ಮತ್ತು ಇತರೇ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನೂ ಬರೆಯುತ್ತೀರಿ. ಇದನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ನಿಮ್ಮ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆಯೇ?**

ಹೌದು. ಭಾಷಣ ಇಲ್ಲವೇ ಪ್ರಬಂಧ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ಸಂಬಂಧ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬರವಣಿಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ನಾನು ದಿನಚರಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದೇನಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, 'ಫ್ರಮ್ ದ ಡೈರಿ...' ಬರೆಯುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಡೈರಿ ಬಳಸಿದ್ದೆ. 1939ರ ಮಾರ್ಚ್‌ನಿಂದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ ನಾನು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೆ. ನಾನಾಗ ದಿನಚರಿ ಬರೆದೆ. ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೂ ದಿನಚರಿ ಬರೆದಿದ್ದೆ. ಇದೇ ದಿನಚರಿಯ ವಿಕಾಸವು 'ಶೋ ಯುವರ್ ಟಂಗ್'ನಲ್ಲಾಯಿತು. ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಶುದ್ಧ ಮಾದರಿಯವಲ್ಲ.

◆ **ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಗಳ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ನಿಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೇ?**

ನನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಬರಹ ಎರಡೂ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕರೆ ಶಿಲ್ಪಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಬರಹ ಹಾಗೂ ಲಲಿತಕಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಘನಿಷ್ಠ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ 'ಶೋ ಯುವರ್ ಟಂಗ್' – ಅದರ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ರದ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ನಾನದನ್ನು ಬರೆಯುವುದೇ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಕತ್ತೆಯ ಬಡತನವನ್ನು ಕಂಡು ನನ್ನ ಭಾಷೆಯು ಸ್ತಬ್ಧವಾಯಿತು. ನಾನು ತೀರ ಕುಸಿದು ಹೋದೆ. ನನಗೆ ಪದಗಳೇ ಸಿಗದಂತಾಯಿತು. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಭಾಷೆಯೇ ಮಾಯವಾಗುವುದು ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂಥದ್ದು. ನಿಮಗೆ